

DRINSKE MUČENICE

Informativni bilten Vicepostulature
Broj 5 – studeni 2010.

Službenice Božje
s. Jula Ivanišević i četiri susestre
KĆERI BOŽJE LJUBAVI

UVODNA RIJEČ

Bog velik u krhkosti 3

PROMIŠLJANJE O SLUŽBENICAMA BOŽJIM

Mučenici – lijek ljudskoj nepostojanosti 4

IZ ŽIVOTA DRINSKIH MUČENICA

Kuća »sirotinjskog kruha« 7
 Biografija s. Berchmane 8
 Zajedno na križnom putu 10
 Što može željezna volja! 11
 Izjave o s. Berchmani 12

DOGAĐAJI

Dojmovi s hodočašća 14
 Ljiljani bijeli, pratite nas 17

ŠTOVATELJI PIŠU

Od bijede prema novoj nadi 19
 Samo je tijela odnijela Drina 20

MILOSTI I USLIŠANJA 21

PJESMA

Krasni daru neba 23

LITANIJE 24

KĆERI BOŽJE LJUBAVI

Pedeset godina ustrajnog hoda 26

ZAHVALE I OBAVIJESTI 29

UKRATKO O MUČENICAMA 30

MOLITVA 31

Informativni bilten
 Vicepostulature službenica
 Božjih s. M. Jule Ivanišević
 i četiriju susestara
 Br. 5/2010.

Bilten izlazi povremeno,
 s dozvolom redovničkih
 poglavara

Izdavač:
 Vicepostulatura
 Drinskih mučenica

Glavna i odgovorna urednica:
 s. M. Ozana Krajačić

Uredničko vijeće:
 s. M. Marta Čović, s. M. Dragica
 Šekerija, Ljubica Pribanić,
 Dinka Parlov, William Bello,
 Božo Vuletić-Antić

Priprema i tisak:
 Arca, Nova Gradiška

Naklada:
 10000 primjeraka

Drinske mučenice, s. Paulina Semenčić,
 Svetište Gospe od Dobrića, Split (1986.)

Bog velik u krhkosti

Ovaj broj biltena posvećujemo na poseban način službenici Božjoj s. Berchmani Leidenix. Njezinih sedamdesetšest godina življene i otrpljene vjernosti prema Bogu i ljubavi prema čovjeku zavrjeđuju i više od ovih nekoliko stranica našega spomena. One zavrjeđuju da je nasljeđujemo, jer je ona nasljedovala Krista.

Sestra Berchmana, koliko je slaba, a koliko jaka?! Krhkost tijela, još k tomu bolesnog, izmučenog i patničkog – uz još pokoju teškoću koja ne boli, ali jako smeta, kao što je slabovidnost – označava osobu koju se vrlo često sažalijeva. Nema tu puno pomoći, niti se u bitnome pomoći može. Slabost ostaje kao trajanje, bolno i teško, stalno prisutno. Makar su to i prolazni trenuci, oni u takvoj stvarnosti izgledaju ponekad duga “vječnost”. Za takvu “vječnost” čovjek je skrojio mjeru jer samo po njegovu računanju to je trajanje, no za Gospodina se uopće ne radi o kategoriji trajanja i vremena.

Vječnost je stanje! Bog nikome nije pripremio bolnu vječnost, niti je ikome želi. “Jer ti ljubiš sva bića i ne mržiš ni jedno koje si stvorio. Jer da si štogod mrzio, ne bi ga ni stvorio” (Mudr 11,23). Stoga je dao čovjeku program rasta u vrijednostima kako bi dosegnuo visok stupanj, odlukom, željom i htijenjem, koje On dopunjava i kruni konačnim uspjehom. Taj uspjeh je opet Njegov dar, Njegovo vodstvo i Njegova zasluga koja nadilazi svako naše očekivanje. Darovi Božji uvijek nadmašuju i najmaštovitiji izraz čovjekove čežnje.

Postoji, međutim, tužna činjenica da to sve čovjek može odbiti, prezreti i sve to smatrati čak neprijateljskim činom ili gestom. Zato se nikako u tom slučaju ne podnosi ljubav, jer je ona beskrajni kontrast i stalno upozorenje, nasuprot činjenici promašaja i praznine.

Vjernost toj ljubavi je jak izazov na osvetu. Osvetu koja u sebi nosi ponižavanje, gaženje najsvetijih temelja bića i smisla života, usmjerenog određenim izborom – jednostavnosti, nepodijeljenosti srca i materijalne neovisnosti. Biti malen, a sretan. Biti sam, a imati Boga i s njim se sjediniti u stvarnosti življenja. Biti siromašan i posjedovati sve. Čak kad čovjek i misli da nema gdje nasloniti umornu glavu ili se okrijepiti, na sve što naiđe, sve što dotiče, sve što osjeća – neopisivi je dar Božje dobrote namijenjene meni, koji slobodom neizmjerljivo sličim svome Bogu. Tako u svakom trenutku mogu živjeti svoju neovisnost i čvrsto prijanjati uz prijateljstvo s Njim. Ne biti sputan, nego slobodan – slobodan i od smrti. Smrt su vrata, a to je Krist, kroz koja se ulazi u kraljevstvo pripravljeno onima koje Bog ljubi i koji tu njegovu ljubav prihvaćaju. Opet dar!

Kako je velik Bog u krhkosti službenice Božje s. Berchmane! Smogla je snage umrijeti, da bi vječno živjela!

vlč. Marko Tomić, postulator

Mučenici – lijek ljudskoj nepostojanosti

s. M. Ozana Krajačić, FDC

Kod promišljanja o mučeništvu s teološkog aspekta potrebno je istaknuti jedan od bitnih kriterija, a taj je dragovoljno prihvaćena smrt. Osoba, koja ljubi Boga iznad svega, prihvaća smrt jer ljubi svoju vjeru ili određenu kršćansku vrjednotu. Pri tome nije nužna izričita prijetnja smrti. Dovoljno je da same životne okolnosti nose u sebi tu mogućnost ili prijetnju. Postojanost mučenika očituje nutarnju spremnost *umrijeti za Krista*, ako zatreba. A kada taj “ako zatreba” dođe sasvim blizu, po okolnostima zla i nasilja, on i tada ostaje postojan, neslomljiv.

Neki će možda takav stav mučenika nazvati nerazboritošću. Da, ako slijede samo dosege svoga razuma, i ništa više od toga. Ako se ne usude ići dalje i zakoraknuti na prag vjere, ako ga ne prekorače snagom Duha Kristova, takvi ne mogu shvatiti koliko *neshvatljive razumnosti* kriju žrtve ljubavi naših mučenika. Dok razum strepi pred opasnošću i pred prijetnjom smrti, ljubav gleda i “razumije” drugačije. Ona sluša Život koji govori u evanđelju: *Tko izgubi život poradi mene i evanđelja, naći će ga.*

Govoriti o mučenicima znači govoriti o stavu osobe pred određenim okolnostima života. Mučenici su *utjelovljenje stava i postojanosti* usred kušnji života. Oni su trajni izazov svim nepostojanim trskama koje ljulja svaki nalet vjetrova ideologija svijeta. Mučenici propitkuju svakoga od

nas, bez obzira kojem životnom staležu pripadao. Svatko je, barem ponekad, u napasti da bude trska. Biti trska često puta izgleda ugodnije, lakše i popularnije. Zato Bog, mudri voditelj ljudske povijesti, ni u jednom vremenu nije zaboravio ponuditi svojim lijek kako ne bi podlegli iskušenjima. I mučenici su jedan od tih providnosnih lijekova. Oni liječe opasnu i raširenu bolest današnjeg čovjeka i kršćanina koju možemo nazvati *bolest nepostojanosti*.

I Drinske mučenice su snažan i rječit lijek protiv te bolesti. Njihov život je potpuna suprotnost nepostojanosti trske, koju ljulja svaki udar vjetra. Njihov život je postojanost u dobru unatoč svemu, vlastitom krvlju potvrđena. Stoga govoriti o njima treba ići u tom smjeru: u središte pozornosti staviti osobu i njezin stav, dok su povijesne i društvene okolnosti samo kontekst koji je doprinio da likovi ovih sestara budu razotkriveni kao uzori koji svijetle. Čime nam svijetle? Onim vrijednostima koje su se kalile u nevolji i kušnji. I uzdržale su ih na životu, onom koji nema svršetka.

Okolnosti su *izazov* za zauzimanje određenog stava, a stav je utemeljen na osobnom uvjerenju. Što je uvjerenje jače – u vrijednost ideala koji ta okolnost stavlja u pitanje – to je postojanost osobe čvršća. Ona postaje hrid, utvrda koja se ne ruši ni pod naletom strašne oluje rata ni pod udarom vjetra ljudske požude i bezumlja.

Na izazove svaki pojedinac reagira drugačije. U istoj okolnosti možemo naići na heroje, ali i na kukavice; mučenike, ali i otpadnike; zanosne borce, ali i mlitavce. Isto podneblje, a tako različiti plodovi!

Netko ostaje do kraja i ustraje dijeleći s drugima kruh nevolje, netko bježi tražeći spas od nevolje. Nevolja pokazuje tko je tko. Da je tama tamna, to najbolje znamo tek kad dođe svjetlo dana. Tko su mučenici i što su spremni podnijeti za Krista i za vrijednosti koje je on živio i proglasio vječnima, najjasnije se očituje u okolnostima nevolja i progonstava, bilo onih izvanjskih bilo nutarnjih, samo Bogu znanih.

Okolnosti su sredstvo, posredništvo, put do mučeništva, ali ne na način nužnosti već mogućnosti. Bog, koji je u svojoj srži ljubav, može pripustiti patnju svoga stvorenja, no nipošto željeti ju. *Pripuštena patnja je mogućnost* za veću ljubav. Ona je poziv na jače prijanjanje uz onoga koga se ljubi. Tu nema nužnosti, prisile, nikakvog “moranja”. Patnja, da bi bila plodonosna za čovjeka – a to Bog želi!, jest poziv, a ne pritješnjenje. Ona poziva na odgovor.

Uzvratna ljubav ne niče iz tla prisile nego iz slobode duha. Društvena i povijesna okolnost može trpljenjem pritisnuti život i savjest osobe, može je mljeti kao pšenicu u žrvnju, ali samo dahom Duha i slobodnim pristankom osobe ta “mrtva materija” patnje može biti pretvorena u ljubav, u život. Samo tada ta okolnost, kušnja, pripuštena od Boga, rađa životom i blagoslovom – za sebe i za druge. Stoga uči u patnju, a da se ne izgubi njezino nutarnje blago, jest veliko životno umijeće, mudrost odozgor. Ne shvaćaju to svi. Mnogi ne nauče to ni kroz svoj, možda i dugi, životni vijek. Umijeće *plodonosne patnje* može se jedino izmoliti.

Veličina kršćanskih mučenika i trajnost njihove poruke jest upravo u tome: oni su znali *oploditi vječnošću prolaznu okolnost životne nevolje*. Na okolnost trpljenja, u kojoj su živjeli ili su se odjednom našli, gledali su pod prizmom vječnosti. Samo tako se ubija njezina gorčina i skraćuje njezino trajanje. Slobodnim prihvaćanjem onoga što je nagoviještalo trpljenje, bol i moguću smrt, mučenici su izišli kao pobjednici.

To su učinile i Drinske mučenice. Okolnosti stradanja i patnje pretvorile su u pobjedu. Mogućnost bijega, kao traženje lakšega, pretvorile su u postojanost do kraja. Nesigurnost, koja je prijetila odasvud, pobijedile su sigurnošću nađenu u Bogu i svojoj savjesti. Nalete vjetra straha za svoje sutra pobijedile su obnovom čina predanja Onome koji ih je mogao izbaviti iz smrti. Potrebu za vlastitom utjehom pobijedile su pružanjem utjehe djevojkama

suzarobljenicama na njihovu zajedničkom križnom putu. Hladnoću i studen pobijedile su pažnjom i brigom za drugoga, darujući vlastiti ogrtač promrzlom suzarobljeniku svećeniku. Klevete, poniženja i osude pretvorile su u prigodu molitve za one koji ih progone i zlostavljaju. Tamu zla u vrijeme progona pretvorile su u svjetlo svojom nadom i pouzdanjem.

Dostojno je stoga čuvati spomen na one koji su okolnosti zla i nevolje znali pretvoriti u pobjedu. Njihov život i njihova smrt ne govore o zlu i zlima, već o dobru koje je nadvladalo nalete zla. To je govor o pobjedi ljubavi i ideala. Zato oni privlače i hrabre. Samo nečija pobjeda – a ne govor o zlu – može mi biti poticaj da se borim, i ustrajem... Samo nečija postojanost može biti lijek mojoj nepostojanosti. I nastaviti će svijetliti nadom svima koji nisu i ne žele biti nepostojane trske.

Kuća »sirotinjskog kruha«

Među dokumentima o Drinskim mučenicama, koji se čuvaju u arhivu Vicepostulature u Zagrebu, nalazi se ovaj kratak tekst iz 1939. godine. Napisao ga je za Katolički tjednik 51/1939. (str. 5) tadašnji česti posjetitelj i dobar poznavatelj sestara na Palama dr. Čedomil Čekada, pod pseudonimom X. Autor nam otkriva tajnu na koje su sve načine sestre Mučenice "čuvale ljubav Božju".

Pale – mala slava i Božja djela

Tihi dom sestara "Kćeri Božje Ljubavi" na Kalovitim Brdima sav sja u Božjem zlatu! Grane velikih jelki krile su dva djela: dvije starice – jedna uzeta, a druga teške naravi, bez igdje ikoga, u bijedi i bolesti bile su hranjene, dvorene i pokopane po sestrama. Jednostavno su ih dovukli sestrama, a one ih primile kao najljepši dar. Sve njihove imanje bile su jelove šišarice – ali su zato istinske "Kćeri Božje Ljubavi": sebi su sve uskratile, a bake su imale kao gazdinice. I pokopale su ih jednu po jednu: u kolovozu baku Mariju, a sada u studenom baku Anu. I gotovo same su ih pokopale, vukle naime na kolicima do groblja.

Sve čini Božja ljubav! Imale su i zadušnice kao najimućnije. A usto da vidite, koji su se ručci, večere i kave podijelile putnicima, sirotinji i okolnima. To je kuća "sirotinjskog kruha"! I krađu ih, i ruše im – a one opet daju i čine. Predstojnica s. Jula i njezine sestre čuvaju ljubav Božju i vesele su, mada je zima stisla, a skupoća i rat pritisli! Dvije drage bake Boga u raju mole za ljubav i providnost Božju!

Ravnateljica preparandije u Zavodu sv. Josipa u Sarajevu, s. Štefanija, tiho je na Palama proslavila svoj srebrni jubilej: 25. godišnjicu zavjetovanja. Proslavilo se molitvom i malom intimnom slavom. Mi znamo, da će nam s. Štefanija odgojiti učiteljica za svetu vjeru i za narod te dati zdrave narodne prosvjetiteljice. (...)

I s. Berchmana nalazi se na Palama. To je prva od sestara, koje su došle u Bosnu. Učinila je mnogo dobra u školi, u novicijatu i izvan kuće. Mi je od dragosti zovemo "turska sestra".

Biografija s. Berchmane

Karoline Anna Leidenix rođena je 28. studenoga 1865. u Enzersdorfu na rijeci Fischi, nedaleko Beča u Austriji, od oca Michaela i majke Josefe, rođene Benkhofer. Krštena je 30. studenoga iste godine. U obitelji Leidenix rodila se nakon tri godine još jedna djevojčica, Mathilda, dok je treća rođena mrtva osam godina kasnije.

Obitelj je ostala rano bez oca pa se majka Josefa, sa svoje dvije kćeri, našla u teškom socijalnom položaju. Za rješenje tih poteškoća zauzeo se savjetnik zemaljskog suda u Schwechatu koji je uputio dopis sestrama novoosnovane Družbe Kćeri Božje ljubavi u Beču (1868.) i zamolio smještaj za Karolinu i Mathildu. Utemeljiteljica Družbe Majka Franziska Lechner primila je 1878. besplatno obje djevojčice. Karolini je tada bila trinaesta godina. U njoj se ubrzo, uz dobro napredovanje u školi, probudila i klica duhovnog zvanja. Odlučila je postati članica te redovničke družbe. Njezina sestra Mathilda (s. Bernarda) poći će istim putem tri godine kasnije.

Sestra Berchmana je stupila u novicijat 1882., a sljedeće godine položila je prve zavjete. Odmah nakon zavjeta poslana je u Bosnu na tek otvorene misijske djelatnosti Družbe kojoj je pripadala. Doživotne zavjete polaže 1892. u Beču, nakon čega se vraća u Bosnu gdje će ostati do kraja života, darujući tom narodu svojih 76 godina svetačkog i mučeničkog žara i nesebične ljubavi.

Radeći u školi kao učiteljica, vježbala se u krjeposti i mudrosti pred Bogom i ljudima. Sarajevo, Tuzla, Breške, Pale, Višegrad, to su bile njezine misijske postaje gdje su je od milja prozvali *turska sestra*. Kada su 1919. bile zatvorene sve njemačke škole, s. Berchmana je službeno prestala raditi u prosvjeti pa je održavala privatne satove. Nadarenu katoličku, pravoslavnu, muslimansku i židovsku djecu privatno je poučavala njemački jezik. Uz ostale poslove, poučavala je djecu i vjeronauk.

Godine 1931., u svojim šezdesetim godinama, imenovana je učiteljicom novakinja u Sarajevu. Tijekom šest godina, odgojila je nekoliko generacija mladih sestara kojima je nastojala uliti u srce ljubav prema Bogu, Crkvi i čovjeku. Kao odgojiteljica je bila stroga, ali sve što je tražila od novakinja i sama je obdržavala. Sestre je pamte po mnogim vrlinama, osobito po odlučnosti, točnosti,

pravednosti, samodisciplini, pobožnosti te ljubavi prema siromaštvu.

Sestra Berchmana je bila prava misionarska duša koja je svojim srcem obuhvatila ne samo čitavu Bosnu, nego i daleku Indiju. Kako je u to vrijeme patnjom plaćao svoje ideale istaknuti indijski vođa Mahatma Gandhi, ona je svoje molitve, žrtve i staračko trpljenje prikazivala za njega i za slobodu njegova naroda. Tada je znala reći da bi voljela umrijeti mučeničkom smrću.

U svojoj poodmakloj dobi, bolesna i iscrpljena, 1939. dolazi na oporavak na Pale nedaleko Sarajeva. Dva mjeseca prije smrti, u razgovoru sa svećenikom Meškom, ovako sažimlje svoj život: “Za dvoje sam Bogu beskrajno zahvalna: da

sam rođena i odgojena u katoličkoj vjeri i da sam postala redovnica”.

Zajedno s ostalim sestrama četnici je nasilno odvođe s Pala 11. prosinca 1941. u pravcu Goražda, gradića na rijeci Drini. Na pola puta odvajaju je od ostalih sestara i ostavljaju u Sjetlini. Nakon što su sestre u Goraždu već bile ubijene (15. prosinca), stiglo je naređenje da se i s. Berchmana pogubi. Dvojica četnika povelili su je na saonicama rekavši da je vode “njezinim sestrama”. Prema iskazima svjedoka, ubijena je u sjetlinskoj šumi kod mosta rijeke Prače, desne pritoke Drine. Kočijaš je po povratku rekao zarobljenici u Sjetlini, koja ju je poznavala, da je “sretno stigla sestrama”, a oko vrata visjela mu je krunica s. Berchmane. Zapisano je da je ubijena 23. prosinca 1941.

Imala je 76 godina.

Zajedno na križnom putu

Slovenski svećenik, suzarobljenik Drinskih mučenica, Franz Ksaver Meško opisao je u svojoj knjizi "Izbrano delo" (Celje 1959.) njihov zajednički dio križnoga puta ratnog prosinca 1941. godine. Iz knjige izdvajamo pojedine dijelove koji oslikavaju lik s. Berchmane u okolnostima zla i patnje.

Prvi dan, u noći između 11. i 12. prosinca

Stara s. Berchmana, u papučama i gotovo sasvim slijepa, nije po snijegu i po noći nikamo mogla. (...) Odlučiše da se ona vrati gore u kuću, a s njom i sestra kuharica, te neka sutra dođu za nama. Išli smo preko nekih travnjaka, potoka, močvara. Sreća da je sve bilo zamrznuto, inače bismo gazili blato koje bi nam ulazilo u cipele. Od travnjaka smo se uspinjali na brdo, neko vrijeme po slaboj prtini, a zatim po dubokom snijegu. Svaki čas je neka od zarobljenica pala. Stražari, ne baš ljubazni, trebali su nas dovesti do nekog narednika. Ali nisu znali ni za kuću ni za put. (...) Tako smo po onim brdima kružili i tražili.

Drugi dan, 12. prosinca

Nakon preslušanja krenusmo dalje. Staru su sestru stavili na saonice. Išli smo više od četiri sata, dva sata po strašnoj tami, groznim cestama; lijepih gotovo i nije moguće očekivati u tim brdima. Sestru Berchmanu je u jednoj lokvi zbacilo sa saonica i jako se povrijedila na glavi, ali zbog te rane nije dugo trpjela...

Treći dan, 13. prosinca

Drugog jutra nije nigdje bilo saonica na kojima su dovezli sestru Berchmanu. Kada i kamo su nestale samo Bog zna. Dolje prema dolini sve je bilo zaleđeno. Nemoguće da starica ikamo krene po takvim putovima. Tako smo je ostavili u onoj drvenjari.

Nas su dva stražara gonila dalje, prema glavnoj postaji. (...) Put je bio sve prije nego prijatan. Među visokim gorama, preko potoka pokoje zaleđeno brvno. Jer se nismo usudili preko njega, skakali smo u koritu s kamena na kamen. Svi su, naravno, bili prevučeni ledom, noga je skliznula i pošteno smo zahvatili vode. Ali, nije se moglo na to misliti.

Što može željezna volja!

Ilse Senisch, suzarobljenica s. Berchmane u Sjetlini, napisala je u siječnju 1942. svoje svjedočanstvo o posljednjim danima Službenice Božje. U trenutku pisanja ovih redaka Ilse se nadala da će ponovno negdje susresti svoju “dobru, vjernu prijateljicu”. Stoga i započinje izjavu riječima: “Po svoj prilici Vaša sestra živi”. Ovdje donosimo samo pojedine dijelove njezina svjedočanstva.

Vodili su me pet sati zajedno sa šest zarobljenika preko brda, šume, snijega, leda i potoka. Došla sam polumrta na cilj gdje sam našla vašu dobru sestru na nekom poljskom krevetu. Dva dana prije toga dovezli su je na saonicama. Najtoplije me je pozdravila i poljubila – sa suzom prave radosti u oku... (...)

Sljedeći dan prije podne krenulo je šest zarobljenika u Sjetlinu. Ja sam rekla da je nemoguće pustiti staricu sestru da ide pješke. Povjerovali su mojim riječima i nas smo dvije dobile saonice te smo hrabro krenule u dolinu. (...)

Jadnica, sestra, već je bila umorna, a čini se i duševno dotučena! No, što može željezna volja koju je ona pretvorila u djelo! Nastavili smo potragu po blatu i snijegu, došli smo na livadu, do neke barake (u kućama nije bilo mjesta). Ondje su bili katolici koji su sestru primili sa “Hvaljen Isus!”. Ona se blago smiješila i bila jako sretna zbog zrake svjetla u našoj bijedi! (...)

Nakon nekoliko dana čula sam da sestra mora ići u Goražde, gdje su i ostale četiri sestre. Za dvije minute bila sam u svojoj bundi – na ulici. (Smjela sam se posve slobodno kretati, bez straže, jer sam dala riječ da neću pobjeći. Njemačku riječ.) Tada sam potrčala da je još jednom vidim, da je zagrlim, pritisnem na srce i zaželim joj Božji blagoslov; no ona je već otišla iz kuće. I ja trčeći za njom kroz cijelo selo – gore, dolje, posve daleko – odjednom vidim kako stoji ona i saonice. Kao opsjednuta, poput luđakinje pojurila sam prema njoj i već je bila na mom starom, umornom srcu! Da si poštedim opis rastanka. (...)

Pošla je uz moje najbolje želje; zamotala sam je u deku, dala sam malo hrane za put (više nisam imala). Vjerujem da nisam preuzetna ako kažem da je i nju srce boljelo – zbog rastanka! Odvezli su je. Kočijaš je, vrativši se, rekao da je dobro stigla sestrama i da je vedra... te da me srdačno pozdravlja! To je sve. Ništa više nisam doznala.

Izjave o s. Berchmani

Žena vjere i molitve

U molitvi je prednjačila, a posebno je poticala nas novakinje da se što više vježbamo u pohodu Presvetom Oltarskom Sakramentu te vježbi pobuđivanja duhovne pričesti, sabranosti i šutnje.

s. Blanka K.

Bila je pobožna. Pred tabernakulom, uronjenu u molitvu, često sam je vidjela.

s. Huberta C.

Redovnica po Srcu Isusovu

Svijetli uzor u molitvi i žrtvi. Velikodušna i plemenita. Osjetila sam da posjeduje veliku ljubav prema Bogu, Družbi i bližnjemu. Bila je jednostavna i ponizna, iako vrlo inteligentna. (...) Bila je redovnica po Srcu Isusovu. Razborita i pravedna. Uzorno je obdržavala svete zavjete. U zajednici je bila i poštovana i voljena. Bila je živi primjer za nas, tada mlade redovnice. Ponosna sam da je moga magistra izdržala teške, mučne dane, te da je milošću Božjom završila život mučeničkom smrću. Sigurna sam da naša sestra Berchmana moli za nas u zasluženjoj lijepoj vječnosti.

s. Imakulata O.

Čuvarica svojih osjetila

Bila je sva Božja. Pazila je na svaku svoju gestu. Pomno je čuvala svoja

osjetila: oči da se ne zagledaju u što isprazno, uši da bi ostale zatvorene svakoj riječi koja kalja dušu, a otvorene svakoj koja dolazi iz Božjih usta.

s. Valerija T.

Ponizna i skromna

Bila je Austrijanka. Nije poznavala dobro naš jezik pa bi izgovarala pogrješno riječi. Mi bismo se ponekad nasmijale, no sestra se nije nikada vrijeđala nego se i sama smijala, zatim bi pitala kako se točno izgovara

ta riječ. Bila je ponizna, ali i stroga. Tražila je od nas novakinja disciplinu, red i ljepo ponašanje. Posebno je pazila na točnost i da dolazimo na vrijeme na molitvu i pouku. Govorila je: "Pet minuta prije zvona glas, za novakinju je pravi čas".

s. Vinka U.

Mudra savjetnica

Za siromahe je uvijek imala srca. Bila je strpljiva. U svemu je sobom vladala. (...) Zadovoljna s malim. Mudro je znala voditi i savjetovati one koji su bili u kakvim dvojbama.

s. Valerija T.

Skromna i ponizna. Savršeno se znala u svemu svladati. Često sam je našla u kapelici gdje moli i razmatra, osobito u adoraciji od 15 do 16 sati.

s. Inviolata J.

Puna Boga, prava majka

Sestru Berchmanu dobro poznajem, jer mi je bila magistra. To je bila jedna jako sveta i pobožna duša, puna Boga. Bila nam je svima prava majka. Borila se za nas kao lavica.

s. Beata T.

Sve je sile upotrijebila da nas dobro pripravi za budući redovnički život i što više približi dragom Bogu. (...) Na njoj se vidjelo da je sama proživljavala ono o čemu je govorila, da je imala živu vjeru i ljubav prema Kristu.

s. Ljudevita T.

Znala je radi nekih stvari mnogo trpjeti, ali je to šutke podnosila. U to je vrijeme bio mučen Mahatma Gandhi (1869.-1948.) kojeg je ona vrlo poštovala, i znam da je neke svoje muke prikazivala da njemu bude lakše. To je na mene jako djelovalo i oduševljavalo me. Često sam se pitala: „Bože, hoćemo li mi mlade sestre ikad biti na toj visini da želimo mučeništvo?“, jer sam osjećala da ga je ona željela.

s. Ilijana I.

Dojmovi s hodočašća

Pedesetak hodočasnika, okupljenih iz raznih mjesta – iz Dugog Sela, Novog Brestja, Bešića, Klake, Čučerja, Sesveta, Prečkog, Međimurja, a najbrojnija je bila Granešina – pohodilo je u travnju 2010. mjesta života i mučeništva Službenica Božjih. S njima je bilo i sedam sestara Kćeri Božje ljubavi. Hodočašću se pridružio i slovenski trajni đakon Franci Koncilija iz Novog Mesta, biskupije dviju mučenica, s. Krizine i s. Antonije. Iz rodnog mjesta s. Jule, iz Godinjaka, pridružilo se također nekoliko hodočasnika, zajedno s njihovim bogoslovom Ljubišom Krmarom.

Hodočasnici su ovako izrazili svoje dojmove.

Ulazimo u sobu današnje škole, tadašnje vojarnje, gdje su bile zatočene i mučene naše sestre Mučenice. Palimo svijeću na prozoru. Genuće, bol, muk, suze, neki spontano kleče i mole. Pokušavam ih u mislima vidjeti. Razmišljam kako su one, nevine i krivo osuđene, prolazile svoj križni put. Bože, zašto si ih prepustio ovim nevoljama?!

Divim se njihovoj vjeri u Isusa Krista. U tim trenucima molila sam Oca nebeskoga da mi otvori srce i ojača vjeru, da i ja mogu u njegove ruke staviti svoj život i život svoje obitelji pa da nas po zagovoru Drinskih mučenica čuva i vodi našim putevima.

Oče naš nebeski, molimo te, uzdigni ih što prije na čast oltara!

Nevenka Horvačić

Hodočasnici na Palama

Kako je lijepo biti povezan s drugima u dubokoj molitvi! Takvo iskustvo doživjeli smo odlaskom u Sarajevo, Pale i Goražde kako bismo posjetili mjesta u kojima su živjele, radile i izrekle svoj konačni *amen* “sestre s Drine”. Nas više od pedeset hodočasnika disali smo kao jedan nadahnjujući se na ovim divnim uzorima vjere i ljubavi...

Putovali smo polagano mokrom i vijugavom cestom. Najveće iznenađenje priuštio nam je snijeg (u travnju!) koji je počeo gusto padati po tek propupalim granama. To nas je približilo onom prosincu od prije šezdeset i devet godina. Čitajući neka poglavlja iz knjige s. Slavice Buljan, *Zavjet krvlju potpisan*, dolazile su nam pred oči slike mračne šume, pet sestara u slaboj odjeći, grubost progonitelja četnika, hladnoća, snijeg. Najteži trenutak njihova puta bio je odvajanje starice, s. Berchmane, od ostalih sestara. Uvijek su živjele u dubokom zajedništvu, a sada, posljednje dane svoga života starica je morala proživjeti bez njih.

Ostala je sama, ona i Isus, jedini suputnik do kraja. Svjesna da se više neće susresti sa svojim sestrama, barem ne ovdje na zemlji...

Na ovom hodočašću zblížila sam se još više sa s. Berchmanom kojoj sam se i ranije utjecala u molitvi u raznim situacijama. Može se činiti da su to bile banalne stvari, ali meni su bile uvijek bitne. Kako je samo uvijek brza s. Berchmana kad joj se uteknem u molitvi! Ona koja je na svome križnom putu zbog svoje starosti i nemoći trebala tuđu pomoć i uvijek usporavala kolonu!

Ovo nije bilo samo još jedno hodočašće, već produbljivanje odnosa sa sestrama Mučenicama i osobna duhovna obnova na primjeru njihova križnog puta.

Dinka Parlo

Hodočašće crkvenog zbora iz Viteza

Župni zbor iz Viteza, predvođen s. Željkom, hodočastio je na Pale i u Goražde 20. lipnja 2010., s ciljem boljeg upoznavanja Drinskih mučenica i njihovog mučeničkog puta. Sv. misu na Palama za 24 hodočasnika slavio je vlč. Fabijan Stanušić, paljanski župnik. Sestra Željka, opisujući ulazak u zgradu u Goraždu u kojoj su Službenice Božje bile zatočene, kaže: “Popeli smo se u tišini i s dubokim poštovanjem. (...) Ravnatelj škole, između ostaloga je rekao da se Goražde sačuvalo u svim ratnim nevoljama zaštitom Drinskih mučenica, jer se samo nikako nije moglo obraniti”. Hodočasnici su tada pošli do obale rijeke Drine nošeni dojmovima “kojima se ne možeš tako lako oteti”, a na put kući krenuli su “okrijepljeni duševno i tjelesno, noseći u svom srcu svatko po nešto, ali svakako i spoznaju da nam Drinske mučenice mogu biti pomoćnice u svim našim poteškoćama, ali i da nas uče kako se živi i radi za Boga i bližnjega”.

Prema izvješću s. Željke Barišić, FDC

Po stepenicama do prostorije zatočeništva

Ljiljani bijeli, pratite nas

s. Ivana Križanić, FDC

Nakon završene školske godine, mi sestre Kćeri Božje ljubavi, poželjele smo svoju duhovnost osvježiti hodeći putem naših susestara Službenica Božjih Drinskih mučenica: Jule, Berchmane, Krizine, Antonije i Bernadete koje su živjele svetački i na kraju ovozemnog putovanja okitile se palmom mučeništva. U svoje molitve i u cijelo hodočašće uključile smo velike nakane i potrebe Crkve, Družbe te svaku našu zajednicu kao i sve one koji su potrebni naše duhovne pomoći i podrške, sve naše prijatelje i dobročinitelje.

Ujutro 26. lipnja dvadesetak sestara krenulo je na hodočašće prema Sarajevu. Tijekom cijelog hodočašća je na ustima i u srcu odjekivao refren pjesme koju je napisala naša s. Mirela Iličić: “Ljiljani bijeli, pratite nas na putu našem u vječni spas!” (...)

U Sarajevu smo zatekle sestre s Kosova, Albanije, Dubrovnika, Splita, Milne te sestre iz zajednica na području Bosne i Hercegovine. Sve zajedno posjetile smo najprije Pale, gdje je nekad bio samostan prozvan *gostinjecem siromaha*, i Goražde, gdje je pet sestara Mučenica posvjedočilo svoju ljubav i vjernost jedinom Zaručniku, spremne radije umrijeti nego se njemu iznevjeriti. Nisu se kolebale. Bile su prava zajednica, jedno srce i jedna duša, zajedno u dobru i zlu, u radosti i patnji.

Tu smo se prisjetile onog događaja u predvečerje 15. prosinca 1941. godine. U vojarni, koja je sada osnovna škola, završio je križni put naših sestara. Stajale smo u svetoj šutnji dok su se oči orosile suzama. Nemoguće je ostati ravnodušan na tom svetom mjestu za svaku Kći Božje ljubavi, za svaku koja želi vjerno živjeti svoje Bogu dane zavjete. U pozadini se, ispod glasa mogao čuti vapaj: “Ljiljani bijeli, pratite nas na putu našem u vječni spas!”

Hvala Ti, Gospodine, za svete i herojske živote naših sestara Drinskih mučenica! Hvala Ti što su pripadale našoj Družbi i Provinciji te nam vlastitim životom i smrću potvrdile Isusovu riječ: “Nitko nema veće ljubavi od ove, nego dati život svoj za prijatelje”, dati život za najvećeg Prijatelja, za Krista.

Neka nas Službenice Božje zagovaraju kod Oca nebeskoga i budu nam primjer kako sve u životu ima smisla i kako ništa nije teško kada se ljubi, kada se ljubi do kraja, u istinskom zajedništvu sa svojim sestrama.

Svećenik Anto Baković, svjedok i očevidac mučeništva Službenica Božjih, posjetio je krajem listopada 2010. Goražde, svoje rodno mjesto, prisjećajući se događaja uz rijeku Drinu. U tijeku je snimanje novog dokumentarnog filma o Drinskim mučenicama kojemu je krunski svjedok dao svoj važan doprinos.

U vjerskoj emisiji na radio postaji Nova Gradiška, 22. ožujka 2009., emitiran je razgovor s pranećakinjom s. Jule Ivanišević, Katom Pospišil koja živi u njezinom rodnom mjestu. Iz razgovora izdvajamo:

Sestra Jula posljednji put je posjetila svoje rodno selo Godinjak i svoju rodbinu 1940. Bila je to jaka žena. Predobra, svakom siromahu bi pomogla. Bila je jako pobožna, još kao dijete puno je molila i postila. Druge je poticala na molitvu. Darovala mi je malenu knjižicu Srce Isusovo, s riječima: “Kato, evo ti ova knjižica. Kada ti bude najteže i nađeš se u velikoj nevolji, moli iz te knjižice i Majka će ti Božja pomoći”.

Vijest o smrti s. Jule zatekla nas je na povratku s nedjeljne mise uoči Božića. Teško nam je bilo čuti da je umrla takvom smrću. U tom trenutku žalosti, Jula, rođena sestra s. Jule, zapjevala je pjesmu *Tebe Boga hvalimo* kako bismo zahvalile Bogu za žrtvu njezina života.

Sjećam se izjave s. Jule da bi željela biti Isusova mučenica. To je i postala.

Od bijede prema novoj nadi

Nada Sopek, Beč

U rujnu 2010. Drinske mučenice su predstavljene u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Beču. Jedna vjernica iznosi svoje razmišljanje na taj poticaj.

Radni je tjedan u tuđini kao kalež pelina, tvrda je korica kruha za koju svakodnevno gutaš beskrajna poniženja i bolnu odvojenost od najdražih. Jedino kad se osjetiš ponovno čovjekom, sa svojim imenom i dostojanstvom, je nedjeljna sveta misa u Misiji na našem hrvatskom materinjem jeziku, na koju se slijevaju rijeke našega naroda iz svih gradskih četvrti Beča, iscrpljena koraka, izmorene duše hrleći “živjovi vodi” kao oazi u pustinji, po riječ utjehe.

Tako je bilo i te nedjelje, 19. rujna 2010., ali umjesto naših dušobrižnika, za propovjedaonicu stade časna sestra i poče govoriti o Drinskim mučenicama. Zavladao je muk. Tri tisuće ljudi kao da prestade disati. Kuda god pogledaš suze se slijevale s ispaćenih lica koja su oplakivala i svoje jade, tako i ja ne ostadoh pošteđena. Otvoriše se vrata moje duše. Koračah u srcu sa Sestrama po smrznutom snijegu od Pala do Goražda, od svoje bijede prema novoj nadi, sa svom težinom misli, umornih od silnih borbi, odupiranja zlu koje ti moderno društvo – društvo bez Boga – želi nametnuti.

Zavapila sam sa Sestrama: “Isuse, spasi nas! Isuse moj, spasi naš narod od zla u koje nas strmoglavljaju! Pomozi nam, po primjeru i zagovoru Drinskih mučenica koje su svoju krv prolile da u nama probude snagu vjere i spoznaju, da nas ni pod cijenu trpljenja ništa, ništa ne rastavi od ljubavi Tvoje!” Jer One nam govore tako rječito i jasno da je svaka muka i bol proživljena za Krista korak bliže Njemu i uskrснуću na vječni život. Hvala vam, drage Sestre, što nas prožimate i pozivate na svetiji život!

Samo je tijela odnijela Drina

Samo je tijela nosila Drina
da spomen trajni ostavi nam,
kad ruže bijele rijekom zaplove,
sve da nas združi ljubavi plam.

Jer, ništa ne može ubiti dušu,
dušmanska kama ne dotaknu nju.
Vjerom dubokom u Isusa svoga
pretvoriše poraz u pobjedu.

U noći gluhoj, il' praskozorje,
dok tiha voda ljubi svoj žal,
"Berchmana, Krizina, Antonija, Jula,
Bernadeta" – šapće hitri joj val.

Samo je tijela odnijela Drina.
Još žive im oči su gledale raj.
Duše su njihove, golubice bijele,
sletjele Kristu u zagrljaj.

Ana Šušković

Uslišanja po zagovoru Mučenica

Ustrajno i žarko molio

Ustrajno i žarko sam molio da Drinske mučenice zagovaraju i mole za ozdravljenje mojih kćeri od njihovih bolesti. U crkvi na Braču u Milni, u Hrvatskoj, uzeo sam i pročitao letak naslovljen “Drinske mučenice”. Vrlo me ganula njihova tragična priča. Tragična u smislu smrti, degradacije i patnje, ali trijumfirajuća u smislu njihovih vječnih krjeposti i vjernosti svome redovničkom pozivu i zavjetima. Ganula me njihova hrabrost u nastojanju da sačuvaju svoja tijela i krjeposti od čudovišta koja su ih držala zatočene. To je bilo u srpnju 2010. godine.

Moja kći Rebecca, koja je nedavno rodila krasnu i zdravu djevojčicu, imala je vrlo bolan porod koji je zahtijevao kirurški zahvat, a poslije je imala problema s dojenjem, gnojnu upalu masnog tkiva. U vrijeme kada sam počeo moliti ona je bila vrlo bolesna i trebala je ići na operaciju obzirom da liječenje antibioticima, kao ni ičim drugim, nije uspijevalo. Kirurg je upozorio na to da će operacija biti složena, bolna i unakazujuća. Moje molitve su bile upravljene upravo za izlječenje ovih problema. Njezino stanje se popravilo preko noći i nastavilo se popravljati.

Molio sam i za drugu kćer Jody koja je u samo par godina rodila četvero djece. Hvala Bogu, djeca sva su zdrava, ali Jody pati od oštećenja vena u donjim dijelovima nogu. (...) Molio sam Drinske mučenice da zagovaraju kod Boga za Jodyno ozdravljenje. Bio sam duboko ganut njihovom pričom i uvjeren da je Gospodin odgovorio na njihove molitve.

Molim Gospodina da čuje moju poniznu i nedostojnu molitvu, ali više od svega vjerujem da će čuti molitve herojskih Drinskih mučenica koje mole njegovu pomoć za Rebeccu i Jody.

Tony L., Australija

Za mene one su svete

S obzirom da sam zadobila milost po zagovoru Drinskih mučenica, čista srca želim to priopćiti. Naime u prosincu 2009. dobila sam sličicu s molitvom od vjeroučiteljice u osnovnoj školi u Stojkovićima, Novi Travnik. I sama sam učiteljica u istoj školi. Stavila sam sličicu u torbu. (...) Došavši kući odmah sam uzela sličicu i obratila se sestrama: “Svete Drinske mučenice, liječite mi bol koju osjećam u nogama i glavi. Nemam novaca da idem liječniku!” Istog trenutka osjetila sam trnce kroz cijelo tijelo.

Nemam više jake glavobolje koje su ranije trajale i po dva-tri dana, a bol iz vena na nogama je nestala. Imam proširene vene po listovima te sam imala i jake, nesnosne bolove, kao i užasne glavobolje na Božić, Novu godinu i u tom periodu. Od tada svako jutro molim molitvu sa sličice, uz ostale molitve. Bog i svete Drinske mučenice pomogli su mi da se riješim bolova bez lijekova. (...) Prvi put sam im se obratila sa *svete* i zadobila sam milost istog trena. Za mene one su svete, bez obzira na to što još treba i što se radi da bi se netko proglasio svetim.

Gordana Č., Gornje Putićevo, BiH

Snažan je njihov zagovor

Dragi štovatelji Drinskih mučenica! Želim podijeliti sreću i svjedočanstvo s vama koje sam ja doživjela po zagovoru Mučenica. Dana 30. ožujka 2010. moj sin Marin imao je tešku operaciju lijevoga uha koja je trajala tri i pol sata. To je bila vječnost za mene, majku sina jedinca. Iz minute u minutu slala sam vapaje Drinskim mučenicama, a one su brisale suze s moga lica, davale mi snagu i bdjele nad mojim sinom. Liječnik je nakon operacije rekao da je sve prošlo onako kako je želio i zamislio. Vjerujte, snažan i moćan je njihov zagovor, uslišale su moju molitvu i vapaj, a ja ću im uvijek biti zahvalna i sve dok mognem koračati ići ću na sv. misu svakoga petnaestog u mjesecu, u našu crkvu Presvetog Trojstva u Novom Travniku.

Danijela, Novi Travnik, BiH

Mučenice, moj svjetionik

Početkom 2008. mom suprugu Franji dijagnosticirana je neizlječiva bolest. Intenzivno sam molila njihov zagovor u tim teškim trenucima. Imala sam priliku ići na hodočašće nazvano "Putem Drinskih mučenica" u Sarajevo, Pale i Goražde. Tada sam puno saznala o njihovu životu i djelovanju. To je u meni probudilo razmišljanje i spoznaju da su teški trenuci zapravo prilika da se približimo Bogu. Tako sam, obogaćena tom spoznajom, lakše preboljela gubitak svoga supruga. Osjećam zahvalnost mojim dragim Zagovornicama jer sam, moleći za svog supruga, izmolila milosti za sebe i tako u njima prepoznala svoj *svjetionik*.

Ružica K., Zagreb

Franci Koncilija, iz Slovenije – na povratku s hodočašća na Pale i Goražde, mjesta života i smrti Drinskih mučenica, imao je prometnu nesreću na autocesti Zagreb - Ljubljana, sudarivši se sa srnom. Javljujući tu vijest u Vicepostulaturu, piše: "Srna je uginula, auto je oštećen, a ja, hvala Bogu, sasvim sam u redu!!! Hvala Drinskim mučenicama!"

KRASNI DARU NEBA

Drinskim mučenicama

Tekst i glazba: Dražen Cur

7

S
A
T
B

1. Kra-sni da - ru ne - ba, dje - vi - ce s Dri - ne; čas - ti - mo vas
2. Ži - vje - le ste skrom - no, lju - beć bli - žnje - ga svo - ga; mo - li - tvom i
3. Mu - če - niš - tvo va - še lju - bav je bez kra - ja; Za - ruč - nik vas

12

Pripjev: 1. - 3.

1. pjes - mom, sla - vi - mo vam i - me!
  2. ra - dom, sve na sla - vu Bo - ga!
  3. pro - sla - vi na vra - ti - ma ra - ja!
- Pet je cr - ve - nih ru - ža*

17

po - te - klo niz Dri - nu; za pet Kri - sto - vih ra - na, za dje - vi - čan - stva

22

žar. Mu - če - ni - ce drin - ske, cije - lom ste svi je - tu dar!

Litanije Drinskim mučenicama

Gospodine, smiluj se!
 Kriste, smiluj se!
 Gospodine, smiluj se!
 Kriste, čuj nas!
 Kriste, usliši nas!
 Oče nebeski, Bože, smiluj nam se!
 Sine, Otkupitelju svijeta, Bože, smiluj nam se!
 Duše sveti, Bože, smiluj nam se!
 Sveto Trojstvo, jedan Bože, smiluj nam se!

Sestro Julia, *moli za nas!*
 Sestro Berchmana,
 Sestro Krizina,
 Sestro Antonija,
 Sestro Bernadeta,
 Drinske mučenice, *molite za nas!*
 Djevice zavjetovane,
 Djevice čiste,
 Djevice siromašne,
 Djevice poslušne,
 Djevice budne,
 Djevice mudre,
 Djevice uzorne,
 Djevice hrabre,
 Djevice mučenice,

Po vašim zavjetima, *pomozite nam!*
 Po vašoj vjernosti Zaručniku,
 Po vašoj spremnosti služiti Gospodinu,
 Po vašoj molitvi i pobožnosti,
 Po vašoj žrtvi i odricanju,
 Po vašoj vjeri, nadi i ljubavi,
 Po vašem pozivu i odazivu,

Po vašoj ljubavi za bližnje,
 Po vašim zadnjim koracima u progonstvu,
 Po vašem zadnjem zazivu “Isuse, spasi nas!”,
 Po vašoj mučeničkoj smrti,
 Po zaslugama vašeg potpunog predanja,
 Po vašem oproštenju neprijateljima,

Zagovornice naše, s vama zazivamo, *Isuse, spasi nas!*

Kad smo u nevolji,
 Kad smo u sumnjama,
 Kad smo u opasnosti,
 Kad smo u tuzi i žalosti,
 Kad smo u tjeskobi,
 Kad smo u napuštenosti,
 Kad smo u neimaštini,
 Kad smo bolesni,
 Kad smo zarobljeni grijehom,
 Kad smo zarobljeni ovisnošću,
 Kad nas drugi kleveću,
 Kad nam ponestane strpljivosti i ljubavi,

Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehе svijeta,
oprosti nam, Gospodine!

Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehе svijeta,
usliši nas, Gospodine!

Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehе svijeta,
smiluj nam se!

R. Molite za nas Službenice Božje Drinske mučenice!
 O. Da dostojni postanemo obećanja Kristovih!

Pomolimo se.

Bože, Ti nevidljivom moći užičeš srca svojih miljenika! Po zagovoru sestre Jule, Berchmane, Krizine, Antonije i Bernadete očuvaj u nama plamen vjere koju nam dade na krštenju da donesemo plodove vrijedne vječnoga života. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Pedeset godina ustrajnog hoda

U samostanu sestara Kćeri Božje ljubavi u Splitu 12. rujna 2010. proslavile su svoj zlatni jubilej redovničkog života s. Nives Duspara i s. Bernardica Kovač. Sestre jubilarke tom prigodom svjedoče.

s. Nives: Najmlađa sam od sedmero djece. Jedna sestra i brat umrli su kao mali, a poslije još jedna sestra i brat kao odrasli. Još nas je troje živih: sestra koja je redovnica u Družbi Marijine sestre, brat i ja. Još kao djevojčica imala sam želju postati časna sestra. Čula sam kako sestre njeguju bolesnike pa sam i ja htjela biti jedna od njih. O tome nisam nikome govorila pa sam pomalo i zaboravila na tu želju.

U mojoj petnaestoj godini u našoj župi bila je mlada misa. Za mene je to bilo nešto predivno i uzvišeno. Požalila sam što i ja nemam brata svećenika. Tada sam odlučila poći u samostan. Ta misao me više nije napuštala dok je nisam ostvarila. U samostan sam ušla 1956. u Splitu.

s. Bernardica: Rođena sam u selu Batin kod Posušja u Hercegovini kao četvrto dijete između nas jedanaestero koliko nas je naša majka rodila. Četvero ih je umrlo kao mala djeca, a dvoje kao odrasli, tako da nas je još petero živih.

Sa sedamnaest godina ušla sam u samostan u Dubrovniku.

O svojih pedeset godina u službi Bogu i bližnjemu

s. Nives: Nije bilo uvijek lako, ali uz Božju pomoć i molitvu sve se može. Isus i njegova i naša Majka Marija bili su moj životni cilj i zaštita. Uvijek sam željela biti uz njih pa i onda kad sam za to imala manje snage. Bilo je i poteškoća, ali i njih Gospodin okrene na dobro kad se u njega uzdamo i od njega tražimo pomoć. Ispunila se moja želja iz djetinjstva. Radila sam s bolesnicima i siromasima. Teško mi je bilo kad nekom nisam mogla pomoći. Lijepo je činiti dobro. Isus nam je obećao da ni čaša hladne vode koju smo nekom potrebniku pružili neće biti zaboravljena. Zahvaljujem Isusu na svim lijepim i teškim trenucima, koji se nisu dogodili bez njegove volje!

s. Bernardica: Trudila sam se da Bogu budem odana i vjerna kroz sve ove godine. Ni u jednom trenutku svog života nisam posumnjala da je ovo poziv u kojem Gospodin želi da mu služim. Nikada se nisam razočarala u redovničkom pozivu radeći za Boga i brata čovjeka. Bilo je i teških dana i trenutaka ali ti trenuci pročistili su moju ljubav koju sam poklonila Isusu Kristu i koju sam s njim dijelila. I Isus je najviše kroz trpljenje pokazao svoju ljubav prema svakom čovjeku sve do Uskrsnuća. Tako i nas nakon patnje i križa čeka uskrs i zagrljaj Boga za kojega radimo, živimo i umiremo.

Posebno lijep doživljaj ili događaj

s. Nives: Kad pomislim da pripadam međunarodnoj Družbi toliko sam sretna. Osjećaj da su to moje susestre ma gdje se nalazile i kojem god narodu pripadale i da su sve one Kćeri Božje ljubavi, to je nešto predivno. Uvijek sam se lijepo osjećala kad sam na radnom mjestu dala sve od sebe da pomognem teškom bolesniku. Nastojala sam učiniti sve što je u mojoj moći.

s. Bernardica: Puno sam prekrasnih trenutaka doživjela radeći s ljudima i dijeleći s njima radost i tugu. Slušala sam njihove patnje i radosti i držala sam se one riječi sv. Pavla: Ljubav sve podnosi, svemu se nada! I onda kad imaš zapreka na svom životnom putu Bog je s tobom i On će te izvesti na pravi put.

Najradosniji su mi trenuci kada mi neki otac ili majka kažu: Bog te blagoslovio što si pomogla da moje dijete ozdravi. Jer puno je boli i nevolja na zemlji. Osjećam se kao kap u moru, kao kaplja melema na bolnoj rani potrebnih. Često kažem onima koji trpe: Uprite svoj pogled u raspetu Ljubav na križu, u Isusa! Veliku radost uvijek osjećam u zajednici svojih susestara. Mi smo jedna drugoj velika podrška iako sve imamo različite životne putove, ali cilj nam je isti: Isus Krist!

Poruka mladima

s. Nives: Dragi mladi! Ne slušajte i nemojte željeti sve što vam svijet nudi! Ima puno toga što privlači vašu pažnju i vuče vas prema onome što je manje dobro. Vi ste naša nada i budućnost. Imate puno dobrog u sebi. Molite dragog Boga da upravlja vaše živote za dobrobit svijeta i našeg naroda. Budite budni i slušajte svoju savjest! Budite otvoreni Duhu Svetom koji vas potiče na dobro! Isplati se činiti dobro, onda se osjećamo sretnima. Nemojte se bojati poći za Isusom ako osjetite njegov poziv. Isus će vas nagraditi ako mu budete vjerno služili. I mene je Isus pozvao da ga slijedim i da služim njemu i bratu čovjeku. To činim evo već više od 50 godina. I ja sam se u početku bojala, ali Isus mi je dao snagu da pođem za njim. Nikada se nisam pokajala što sam pošla za Isusom jer sam njemu darovala sebe i sve što imam. Isus uvijek nagrađuje našu velikodušnost. Svima vama koji osjećate Božji poziv želim puno snage i Božjeg svjetla.

s. Bernardica: Ja bih poručila mladima da se ne boje odazvati pozivu Isusa Krista. Puno toga drugog što se nudi je slama na vatri. Ne bojte se života! Kroz moj dosadašnji život mogu potvrditi da nikad nisam bila nesretna i nikad se nisam pokajala što sam postala redovnica. Mnogi su me pitali od kuda mi ta radost na licu? Ukratko bih odgovorila: Moj Bog, za koga živim, On me ispunja radošću. Dragi mladi! Prekrasan je život jedne redovnice koja ide putem Isusa Krista i služi mu u braći ljudima osobito potrebnima, kroz molitvu i žrtve. Mladi, odazovite se na Isusov poziv!

Iz razgovora koji je vodila s. Danica Sanader, FDC

Zahvale

darovateljima za kauzu

župa sv. Leonarda, Goričan; župa sv. Antuna Padovanskog, Čakovec; župa sv. Nikole biskupa, Koprivnica; župa Rođenja BDM, Granešina; župa sv. Nikole, Krapina; župa Uzvišenja sv. Križa, Začretje; župa sv. Petra, Cernik; župa Bezgrješnog Začeca BDM, Nova Gradiška; župa Sv. Obitelji, Otinovci-Kupres; katedrala Uznesenja BDM, Varaždin; Hrvatska katolička misija, Beč; župa bl. Alojzija Stepinca, Koprivnica; župa Presvetog Trojstva, Ludbreg; župa Rođenja BDM, Mala Subotica; don Ivan Štironja, Mostar; mons. Josip Mrzljak, biskup varaždinski; don Andro Ursić, Supetar; vlč. Petar Majstorović, Goričan; Ivica Petković, Zagreb; Marija Jardaš, Zagreb; župa Dobroga Pastira, Brestje; Antica Ljubić, Mostar; Ante Žura; Daniela Totić, Zagreb; Zvezdana Kuna, Zagreb; Antun Pospišil, Slavonski Brod

*Zahvaljujemo svima koji
molitvom, radom i dobrovoljnim
prilozima podupiru kauzu
Drinskih mučenica!*

Narudžbe

Bilten *Drinske mučenice* možete naručiti poštom na adresi Vicepostulature ili putem elektronske pošte

GODIŠNJI SPOMEN

MUČENIŠTVA SLUŽBENICA BOŽJIH

15. prosinca 2010.

u zagrebačkoj katedrali
i u Sarajevu
u crkvi Kraljice svete Krunice
svečanom svetom misom u

18 sati

*Pozivamo sve štovatelje
i prijatelje Drinskih mučenica
da nam se pridruže u molitvi!*

DANI DRINSKIH MUČENICA

svakog 15. u mjesecu

u kapelicama i u župnim crkvama gdje djeluju sestre Kćeri Božje ljubavi, obilježava se spomen na uzoran život i svjedočku smrt Službenica Božjih molitvom, pjesmom i klanjanjem.

Svjedokinje vjernosti

Sestre Kćeri Božje ljubavi otvorile su 1911. na Palama nedaleko Sarajeva samostan Marijin dom, mjesto oporavka bolesnih sestara i sestara nastavnica iz Zavoda sv. Josipa u Sarajevu. Dom je postao poznat po dobrim djelima prema svima potrebnima, osobito prema pravoslavicima, zbog čega je prozvan "gostinjcem siromaha".

Za vrijeme rata, 1941., u zajednici na Palama živjele su predstojnica s. Julia Ivanišević (Hrvatica, 48 g.), s. Berchmana Leidenix (Austrijanka, 76 g.), s. Krizina Bojanc (Slovenka, 56 g.), s. Antonija Fabjan (Slovenka, 34 g.) i s. Bernadeta Banja (Hrvatica, podrijetlom Mađarica, 29 g.). Svojim životom i radom djelotvorno su svjedočile kršćansku ljubav u duhu svoje Družbe. Njegovale su bolesnike, dijelile kruh djeci državnog Dječjeg doma ne praveći razliku prema vjeri i naciji te pomagale siromahe. Četnici su 11. prosinca 1941. svih pet sestara nasilno odveli u pravcu Goražda, a samostan opljačkali i zapalili.

Njihov četverodnevni križni put po hladnoći i snijegu, a one bez odgovarajuće odjeće, uz preslušavanja, prijetnje i vrijeđanja, vodio ih je najprije do Sjetline, gdje je 76-godišnja s. Berchmana, iznemogla od puta, odvojena od ostalih sestara i zadržana. Ostale sestre odvedene su u Goražde i smještene u vojarnu na drugi kat. Iste večeri, 15. prosinca 1941., četnici su provalili sestrama u sobu i nasrnuli na njih. U obrani svoga ljudskog dostojanstva i zavjetovane čistoće sestre su skočile kroz prozor, nakon čega su noževima usmrćene i bačene u Drinu.

Sestra Berchmana ostala je desetak dana u Sjetlini u zatočeništvu, a zatim je, kako joj je rečeno, trebala poći u Goražde k ostalim sestrama, koje su već bile ubijene. Četnici koji su je odvezli izjavili su po povratku da je sretno stigla svojim sestrama. Ubijena je 23. prosinca 1941.

Glas o mučeničkoj smrti ovih sestara, poznatih kao Drinske mučenice, nada- leko je raširen od samih početaka. Biskupijski postupak za beatifikaciju otvo-

ren je 1999. u Sara- jevu. Nadamo se da će proglašenje Drinskih mučenica blaženima biti ne samo službeno priznanje njihova mu- čeništva, nego i pro- micanje duhovnih vri- jednosti za koje su one živjele i žrtvovalе svo- je živote.

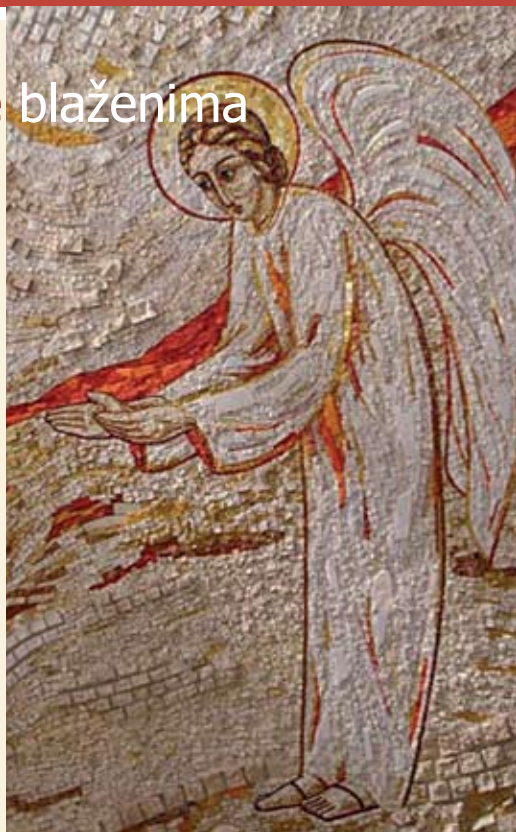

Molitva za proglašenje blaženima

Gospodine Bože,
 Ti si svoje službenice
 Julu, Berchmanu, Krizinu,
 Antoniju i Bernadetu
 obdario milošću
 redovničkog zvanja
 i snagom da svoju vjernost
 i ljubav prema tebi
 potvrde prolijevanjem krvi.

Udijeli i nama postojanost u vjeri
 da se ni uz cijenu trpljenja
 ne odijelimo od tebe.

Daj da sveta Crkva
 uzdigne ove tvoje službenice
 na čast oltara
 i da nam njihov primjer i zagovor
 pomažu u životnim borbama
 i postizanju vječnoga spasenja.
 Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Tko po zagovoru Službenica Božjih u duhovnim i tjelesnim potrebama zadobije koju milost, neka javi na adresu:

**Vicpostulatura Drinskih mučenica
 Granešina 7, 10040 Zagreb**

Tel. 00385 (1) 2981 755

E-mail: kauza.dmučenice@gmail.com

www.kblj.hr

Novčane priloge možete slati na naše račune u Privrednoj banci:

Broj kunskog računa: Privredna banka Zagreb, 2340009-1510357988

Devizni račun: SWIFT: PBZGHR2X, HR24 23400091 510357988

Budite strpljivi i sve će biti dobro.

s. Berchmana Leidenix, Drinska mučenica